

Nr.: 2020 - 05 datum ontvangst: 3 maart 2020

Aan het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen

Onderwerp: Kaderrichtlijn Water

Ondergetekende stelt het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen de volgende vragen:

1. Hoeveel procent van de waterlichamen zullen – naar verwachting – in 2027 niet de goede ecologische toestand hebben bereikt?
2. Wat wordt precies bedoeld met de term ‘na-ijling’?
3. Welke gegevens/studies zijn er, zowel landelijk als bij waterschap Vechtstromen, bekend omtrent na-ijlingseffecten?
4. Zijn er bij de al uitgevoerde maatregelen in waterlichamen monitoringsgegevens bekend over het effect van na-ijling?
5. Welke maatregelen denkt het waterschap Vechtstromen te nemen om na-ijlingseffecten zoveel mogelijk te beperken cq. te mitigeren?
6. Worden innovatieve ontwikkelingen op dit gebied gestimuleerd en zo ja, zijn er voorbeelden?
7. Is er bij benadering te zeggen wanneer in het hele gebied de goede ecologische toestand zal zijn bereikt?

Toelichting:

In de KRW-presentatie in de cie. Waterkwaliteit van 12 februari 2020, werd de verwachting uitgesproken dat in 2027 de goede ecologische toestand in een aantal waterlichamen niet wordt gehaald. Als reden hiervoor wordt o.m. het effect van na-ijling genoemd. Het begrip na-ijling is weinig concreet gemaakt. Wel wordt het effect dermate groot geacht dat het bereiken van de goede ecologische toestand hierdoor mogelijk kan doorschuiven tot ver na het jaar 2027. Dat kan, gezien de verplichtende afspraken die t.a.v. de KRW zijn gemaakt, kwaliteits- en financiële consequenties hebben. Om te kunnen beoordelen of de te treffen maatregelen om de KRW doelstellingen te halen voldoende zijn, is het o.m. belangrijk te weten welke verwachtingen er zijn ten aanzien van het na-ijlingseffect. Daarnaast welke (innovatieve) maatregelen men denkt te nemen om normoverschrijdingen na 2027 te voorkomen.

We verzoeken u onze vragen schriftelijk te beantwoorden.

Naam en ondertekening:

Harrie Alberts, fractievoorzitter geborgde zetel Natuur

Aan: Harrie Alberts, fractievoorzitter geborgde zetel Natuur
Cc: algemeen bestuur waterschap Vechtstromen

Van: dagelijks bestuur waterschap Vechtstromen (portefeuillehouder Nettie Aarnink)

Datum: 31 maart 2020
Kenmerk: B2020/3234

Betreft: beantwoording schriftelijke vraag AB (ex art 40 RvO)

Onderwerp: Kaderrichtlijn Water

1. Hoeveel procent van de waterlichamen zullen – naar verwachting – in 2027 niet de goede ecologische toestand hebben bereikt?

In het bijzonder zijn twee factoren van belang voor het bereiken van de goede ecologische toestand: de realisatie van de bereikbaarheid voor vissen/fauna (vispasseerbaarheid) en het jaar waarin de laatste herinrichting = graafwerk plaats vindt.

- Zolang de passeerbaarheid van bijvoorbeeld de Vecht en de Benedendinkel (stuw Stokkenspiek Ottershagen) niet gerealiseerd is, kunnen ontbrekende migrerende doelsoorten bovenstrooms gelegen waterlichamen niet bereiken.
- Van de waterlichamen waar de herinrichting uitgevoerd wordt na 2022, kan niet zonder meer worden verwacht dat de doelen in 2027 zijn bereikt.

Het percentage waterlichamen welke in 2027 het GEP (goede ecologische potentieel = KRW-doel) nog niet bereikt, is moeilijk in te schatten. Er van uitgaande dat medio 2022 nog 10 waterlichamen moeten worden heringericht kan dit percentage uiteenlopen van ca. 15 – 30%.

2. Wat wordt precies bedoeld met de term ‘na-ijling’?

Met na-ijling wordt bedoeld dat flora en fauna tijd nodig heeft zich te settelen na herinrichting en na realisatie van de bereikbaarheid voor vissen. Bij kolonisatie van herstelde gebieden wordt veelal met een tijdschaal van ongeveer 5 jaar gerekend. Bepalende factoren zijn de aanwezigheid van bronpopulaties, het verspreidingsvermogen van soorten en geschikte verspreidingsroutes.

3. Welke gegevens/studies zijn er, zowel landelijk als bij waterschap Vechtstromen, bekend omtrent na-ijlingseffecten?

Literatuur: Ecologische sleutelfactoren Verspreiding en Connectiviteit. STOWA 2018, 29. In deze publicatie is de ‘state of the art’ aan studies verwerkt, met verwijzing naar deze onderliggende studies.

4. Zijn er bij de al uitgevoerde maatregelen in waterlichamen monitoringsgegevens bekend over het effect van na-ijling?

Er is geen effect monitoring uitgevoerd specifiek gericht op na-ijling. Wel blijkt het volgende uit onze reguliere monitoring:

- Waterlichamen welke bereikbaar zijn vanuit benedenstrooms gelegen rivieren kennen een veel betere beoordeling van de toestand voor vissen vanwege het voorkomen van doelsoorten.
- Waterlichamen welke heringericht zijn maar niet bereikbaar zijn voor vissen uit benedenstrooms gelegen waterlichamen kennen geen verbetering van de toestand beoordeling voor vissen.

Uit het voorbeeld van vispasseerbaarheid blijkt dat na-ijling inderdaad zal optreden wanneer de vispasseerbaarheid van bovenstrooms tot benedenstrooms is gerealiseerd.

5. Welke maatregelen denkt het waterschap Vechtstromen te nemen om na-ijlingseffecten zoveel mogelijk te beperken cq. te mitigeren?

Het waterschap werkt, met name voor de waterlichamen met een hoge KRW-ambitie, zo veel mogelijk aan een integrale aanpak van de uitvoering om de omstandigheden voor het waterleven te verbeteren. Van belang is behoud, herstel en bescherming van wateren van hogere ecologische kwaliteit, zoals bovenlopen en broekbossen in verband met herkolonisatie van flora en fauna uit deze kwetsbare gebieden. Dit laatste is met name van belang bij droge zomers zoals in 2018 en 2019.

6. **Worden innovatieve ontwikkelingen op dit gebied gestimuleerd en zo ja, zijn er voorbeelden?** Het waterschap haakt zo veel mogelijk in op nieuw ontwikkelde kennis in de aquatische ecologie (een relatief jong vakgebied). Voorbeelden zijn de toepassing van dood hout en het voorkomen van de negatieve effecten van voedselrijk beekslib (door realiseren voldoende stroming en aanpak nutriëntenbelasting). In de droge zomers is aangepast beheer uitgevoerd door o.a. een maaibeurt over te slaan.

7. **Is er bij benadering te zeggen wanneer in het hele gebied de goede ecologische toestand zal zijn bereikt?**

De regionale analyse biologie leert dat projecten integraal moeten worden aangepakt om een vooruitgang te boeken in het doelbereik voor de KRW. Het is daarom van belang dat de waterlichamen die nog heringericht moeten worden zoveel mogelijk met een gebiedsgerichte aanpak beekdalbreed opgepakt worden. Uitgaande van een na-ijlingseffect van in ieder geval vijf jaar en wetende dat herinrichting ook nog aan het eind van de planperiode plaats zal na-ijling in ieder geval tot 2032 het geval zijn. Daarnaast kan het ook zijn dat bijsturing van inrichting en beheer tussentijds nodig is wanneer blijkt dat verbeteringen mogelijk zijn om het ecologisch herstel te bevorderen. Tenslotte is het ook denkbaar dat gemotiveerd kan worden dat, ondanks uitvoeren van alle maatregelen, het ecologisch herstel toch minder is dan vooraf is ingeschat en het KRWdoel (GEP=Goed Ecologisch Potentieel) daarop in 2027 op aangepast moet worden (maar het kan natuurlijk ook zo zijn dat het ecologisch herstel beter is dan verwacht en de uiteindelijke toestand/toetsing hoger is dan het GEP). De KRW-discussie is onderdeel van de bespreking van, en de besluitvorming over, de MJV